

U ovom broju:

* *Hronika*

SRJ

Registracija izbjeglica

Hrvatske penzije u Srbiji

Novi pristup izbjegličkim problemima

RH

Popis stanovništva

Lokalni izbori

Zaposjednuto 18.000 srpskih kuća

* *Poginuli i nestali Srbi sa područja*

RH i bivše RSK

Polemike - Zločini pod lupom

Ogledi - Priča bez kraja

Novi upisi

* *Sudski postupci*

Protiv Srba u RH

Protiv Hrvata u RH

Pred Haškim sudom

* *Krajina u knjigama*

“Knin je pao u Beogradu”,

autora Milisava Sekulića

SAOPŠTENJE

povodom provale u VERITAS-ove prostorije u Banja Luci

Noću 10/11. februara ove godine, za sada nepoznati počinioci izvršili su provalu u VERITAS-ove prostorije u Banja Luci. Tom prilikom provalnici su ukrali svu vredniju tehničku opremu (kompjuterski set, fotokopirni aparat, televizor, video, telefonski i faks aparat), dok su dokumentaciju ispreturali i oštetili.

U nedjelju uveče na uviđaj je izašao istražni sudija Osnovnog suda u Banja Luci sa kriminalističkom ekipom, a nastavljen je i danas. Tek kada se obavi uviđaj moći će se utvrditi što je sve ukradeno ili uništeno od dokumentacije i kolika je vrijednost ukradene opreme.

Ova provala je usljedila u vrijeme već dugo najavljivanog podizanja optužnica od strane Haškog suda protiv odgovornih lica iz Hrvatske vojske, policije i vlasti za zločine počinjene nad Srbima u Hrvatskoj i Krajini, te velikih nemira u Hrvatskoj izazvanih nalogom Županijskog suda u Rijeci za hapšenje penzionisanog generala MIRKA NORCA, osumnjičenog za likvidacije gospićkih Srba u jesen 1991. godine, kao i pred dolazak istražioca iz Haškog suda u Beograd radi daljnjih prikupljanja dokaza o zločinima Hrvatske vojske i policije nad Srbima u Hrvatskoj i Krajini.

Upravo činjenica da “VERITAS” više od šest godina saraduje sa Haškim sudom u svim istragama o događajima u kojima su Srbi iz Hrvatske i bivše RSK žrtve, upućuje na osnovanu sumnju da bi ova provala mogla biti naručena iz krugova bliskih hrvatskom vojnom i državnom vrhu kao svojevrsni znak upozorenja. Takvu sumnju potkrepljuju i nedavni medijski napadi na VERITAS od strane nekih hrvatskih vladinih i nevladinih organizacija i istaknutih pojedinaca iz državnog vrha, kao i telefonske prijeteće VERITAS-ovim aktivistima koje su učestale posljednjih dana.

Iako nam je ovim vandalskim činom nanešena velika materijalna šteta, poručujemo nalogodavcima i neposrednim izvršiocima da nas nisu zastrašili a ni obeshrabrili na našem putu za istinu. Očekujući sličan napad na “VERITAS”, na vrijeme smo sklonili “bazu podataka” i obezbjedili je tako da je više niko i nikada neće uništiti.

Beograd, 12.02.2001.

VERITAS

IZDAVAČ: VERITAS

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: Savo Štrbac

ZAMJENIK GLAVNOG I ODGOVORNOG UREDNIKA: Radivoj Nikolić

SARADNICI: Biljana Trkulja, Danijel Milanković i Milorad Pribičević

ADRESA: Beograd, ul. Dečanska (M.Pijade) 8/4

TEL/FAKS: 011/3236-486

E-Mail: veritas@yubc.net

WEB: www.veritas.org.yu

“Večernji list”, 31.01.2001.

VLASNICI BRŽE DO IMOVINE

“...Vlada (RH) je jučer donijela Uredbu o uvjetima i mjerilima za stambeno zbrinjavanje na područjima od posebne državne skrbi. Kako je obrazložio ministar obnove **RADIMIR ČAČIĆ**, dok je raspolaganje privatnim vlasništvom tijekom rata bilo ograničeno, na temelju ove uredbe vlasnicima nekretnina omogućilo bi se da stupe u posjed. Uredba će ubrzati povratak i normalizaciju stanja u područjima od posebne državne skrbi. Uredba utvrđuje kriterije po kojima bi se stambeno zbrinuli oni koji u Hrvatskoj nemaju kuću ili stan, a koji su sada u tuđim kućama i stanovima. Da bi pravi vlasnici mogli ući u posjed svoje imovine, dosadašnji stanari bili bi zbrinuti bilo tako što bi u najam dobili nekretnine u državnom vlasništvu, tako da dobiju građevno zemljište zajedno s osnovnim građevnim materijalom za gradnju kuća ili pak da uz pomoć darovanog građevnog materijala obnove svoje kuće.

Oni koji stječu pravo na obnovu obiteljske kuće dobili bi građevni materijal, ovisno o stupnju oštećenosti zgrade do 70.000 kuna. Tko uzima građevno zemljište, može računati na građevni materijal vrijedan do 100.000 kuna. Vlada će s Razvojnomo bankom Vijeća Europe sklopiti ugovor o zajmu za projekt povratka prognanika i izbjeglica. Ukupna je vrijednost toga projekta 464 milijuna kuna, pri čemu bi pola dao državni proračun, a polovicu bi donio zajam Razvojne banke Vijeća Europe.”

“Glas Javnosti”, 06.02.2001.

ZA IZBEGLE BEZ DODATNE POMOĆI

“Položaj izbeglica i raseljenih lica u SRJ još se ni malo nije promenio jer donatori nisu najavili nikakvu pomoć za njih, kaže za ‘Glas’ **VESNA PETKOVIĆ** iz informativne službe kancelarije UNHCR-a u Beogradu.

... Petković objašnjava da su za programe zbrinjavanja izbeglica i raseljenih u ovoj godini od međunarodnih donatora tražili 54 miliona dolara ali da nisu sigurni da će ih do kraja godine dobiti. Zbog toga će UNHCR u ovoj godini morati da smanji svoje programe pomoći jer ova organizacija ne raspolaže više novcem kao ranije. Sa ovim parama UNHCR pomaže oko 200.000 izbeglica i raseljenih u SRJ. Da podsetimo, UNHCR-u je potreban novac za organizovanje povratka izbeglica u Bosnu i Hrvatsku, gorivo, distribuciju humanitarne pomoći, kredite za pokretanje biznisa izbeglica. Zbog uspostavljanja diplomatskih odnosa sa Bosnom očekujemo da će se ove godine bolje rešiti imovinski problemi ovih izbeglica, a biće im omogućen i lakši povratak u Bosnu.”

“Večernji list”, 06.02.2001.

ZAPOSJEDNUTO 18.000 SRPSKIH KUĆA

“U Misiji OESS-a u Hrvatskoj dobili smo podatak da je zaposjednuto 18.000 srpskih kuća. Od glasnogovornika OESS-a **ALESSANDRA FRACASSETTIJA** doznajemo kako su zaprimljena 10.252 zahtjeva za povrat zaposjednute imovine.

To se ne odnosi na stanarsko pravo. Fracassetti napominje kako je od 10.252 osobe koje su podnijele zahtjev za povratom privatnoga vlasništva samo 3451 to i postigla. Inače, UNHCR procjenjuje da se u Hrvatsku vratilo više od 100.000 ljudi. To ne znači da su svi Srbi, jer podaci ne uključuju pitanje o nacionalnosti. - Procjenjujemo da se do kraja studenoga 2000. godine vratilo do 80 tisuća Srba - kaže Fracassetti i dodaje da je međunarodna zajednica u nacrtu koji im je dostavilo Ministarstvo obnove uočila ‘ozbiljne nedostatke’.

OESS je višekratno predlagao da Vlada načini jasan zakon kojim se regulira povratak zaposjednutoga vlasništva. Prvo je načelo da bi trebao postojati legalan sustav koji bi poštovao interese vlasnika imovine i prema kojemu bi interes vlasnika imao prevagu nad pravom onoga tko je zaposjedio to vlasništvo. Drugo je načelo da bi se alternativni smještaj onima koji su zaposjeli tuđe vlasništvo morao osiguravati prema zakonu i ovisno o socijalnom statusu useljenika. Treće je OESS-vo načelo da osiguranje alternativnoga smještaja ne bi smjelo biti zapreka za povratak kuća i imovine.”

“Slobodna dalmacija”, 09.02.2001.

DVIJE BOMBE EKSPLODIRALE PRED KUĆOM POV RATNIKA

“ŠIBENIK, DRNIŠ - Nepoznata je osoba jučer oko 2.30 bacila ručne bombe u dvorište kuće u Kričkama, uz cestu Drniš - Split. Eksplodirale su ispred kuće u kojoj su spavali supružnici **M. P.** (68), **N. P.** (64)

i njihov sin **D. P.** (39). Nitko nije ozlijeđen, a na kući nisu primijećena oštećenja, priopćeno je u šibenskoj policiji. Doznajemo da je riječ o kući **MILANA PERIŠIĆA**, i da su eksplodirale dvije ručne bombe.”

“**Blic**”, 19.02.2001.

NOVI PRISTUP IZBEGLIČKIM PROBLEMIMA

“Izmene i dopune Zakona o jugoslavenskom državljanstvu, koje su stavljene na dnevni red sednice Savezne skupštine trebale bi u mnogome da pomognu izbeglicama koje su iz bivših republika SFRJ došle u Jugoslaviju. Sticanje dvojnog državljanstva značajno je pre svega za izbeglice koje se žele integrisati u ovdašnje društvo, a onima koji insistiraju na povratku dvojno državljanstvo omogućava normalno putovanje u Hrvatsku i u Bosnu i Hercegovinu, bez uzimanja viza - izjavio je u razgovoru za ‘Blic’ **PETAR LAĐEVIĆ**, savetnik predsjednika SRJ Vojislava Koštunice za pitanja izbeglica.”

“**Politika**”, 23.02.2001.

HRVATSKE PENZIJE U SRBIJI

“Penzioneri koji su pravo na penziju ostvarili radeći u Hrvatskoj ili za neku hrvatsku firmu, a žive u Jugoslaviji, uskoro mogu očekivati isplatu zaostalih hrvatskih penzija, a potom i nastavak redovne isplate. Isto važi za one koji su penzionisani u Jugoslaviji a žive u Hrvatskoj. Normalizacija ovih odnosa između dve države omogućiće ratifikacija Sporazuma o socijalnom osiguranju u Skupštini Jugoslavije, odnosno u

hrvatskom Saboru, koje bi trebalo da budu ratifikovana na prvom narednom zasjedanju Savezne skupštine. U Jugoslaviji inače živi preko 8.000 hrvatskih penzionera, a u Hrvatskoj ima 4.000 ljudi koji su stekli pravo na jugoslavensku penziju. Takođe, u Jugoslaviji živi oko 25.000 penzionera izbeglica od kojih je gotovo polovina iz Hrvatske.

Nakon ratifikacije, prema rečima **MAKSIMA KORAĆA**, pomoćnika saveznog ministra za socijalna pitanja, sledi razmena diplomatskih pisama i donošenje podzakonskih akata, odnosno obrazaca kojima će se precizirati svi detalji.”

“**Slobodna dalmacija**“, 23.02.2001.

POPIS STANOVNIŠTVA OD 1. DO 15. TRAVNJA

“Popis stanovništva, kućanstava i stanova obaviti će se u Hrvatskoj od 1. do 15. travnja. Za taj posao utrošiti će se 141,9 milijuna kuna, od čega je u državnome proračunu osigurano 59 milijuna, a ostatak će se namiriti iz tekuće rezerve. To je prvi popis u samostalnoj i suverenoj Hrvatskoj u kojoj će novost biti pitanja o aktivnosti osoba koje se popisuju radi uvida u stanje zaposlenosti stanovništva. Privremena odsutnost u popisu će se provoditi po kriteriju od 12 mjeseci.”

“**Tanjug**”, 23.02.2001.

REGISTRACIJA IZBEGLICA POČINJE 09. MARTA

“Pomoćnik saveznog ministra za zdravlje i socijalnu politiku **LJILJANA POPOVIĆ** primila je juče predstavnike više udruženja izbeglih i prognanih lica iz

Bosne i Hercegovine i Hrvatske.

Na sastanku je dogovoreno njihovo aktuelno učešće u predstojećoj registraciji izbeglih i prognanih lica, koji počinje 09. marta, kao i saradnja po svim pitanjima od značaja za izbeglice.

Predstavnici udruženja su izneli probleme sa kojima se izbeglička populacija u SRJ sreće i svoje viđenje načina njihovog rešavanja, saopštio je Savezni sekretarijat za informisanje.”

“**Vjesnik**”, 24.02.2001.

LOKALNI IZBORI 13. SVIBNJA

“Vladajuća koalicija raspravljala je i o promjeni Zakona o lokalnim izborima, pa se na stolu našla ideja da Hrvatska po uzoru na neke europske zemlje utvrdi stalni termin za lokalne izbore. Prema prijedlogu to bi bio drugi tjedan u svibnju svake četvrte godine. Gledajući u kalendar, to bi značilo da će ove godine lokalni izbori u Hrvatskoj biti održani u nedjelju 13. svibnja. Dakako, ako se prethodno u Saboru provedu zakonske izmjene.

Na stolu je i ideja o redefiniciji ustavne kategorije biračkog prava. Koalicija razmišlja da se definiše kao opće i jednako, koje bi imali svi hrvatski državljani s navršениh 18 godina koji prava i obveze ostvaruju u Hrvatskoj. To bi zapravo značilo da bi takvim ustavnim definiranjem iseljeničtvo izgubilo pravo sudjelovanja na izborima u Hrvatskoj. Premijer **RAČAN** kazao je da će se o toj ideji već sljedećih dana zauzeti stav i da će biti poznat prije nego prijedlog izmjena Ustava uđe u saborsku proceduru.”

POGINULI I NESTALI

POLEMIKE

“Novosti 7”, 19.01.2001.

ZLOČIN POD LUPOM - PARALELNI INTERVJU

Dr Žarko Puhovski, Hrvatski helsinški odbor

Savo Štrbac, Dokumentaciono informaci
centar Veritas

GAĐANJE BROJKAMA KORISTI ZLOČINCIMA

“U čemu su razlozi reakcije HHO i osporavanja podataka koje iznosi Veritas?”

‘U konkretnom slučaju, Veritas je dao spiskove s brojkama i imenima ljudi koji su pobijeni od strane hrvatskih oružanih snaga, a naše kolege koje rade na terenu ustanovili su da su čitave obitelji danas žive, kao na primjer obitelj Durman iz sela Sočanica za koju se tvrdi da je svo četvero članova ubijeno, a svi su živi. Mi smo pronašli najmanje 26 osoba koje su žive, a nalaze se na popisima ubijenih, pri čemu se nismo bavili tim popisima u cjelini, nego smo do tih neusklađenosti došli usporedbom. Da se neko bavio tim popisima našao bi više imena. Iz tog smo zaključili da su ti popisi nepouzdati. Postoji nekoliko desetina slučajeva kad se za osobe koje su oglašene kao pobijeni civili, ustanovilo da su vojnici. Što ne znači da njihova smrt nije bila prekršaj ratnog prava, ali činjenica je da te osobe nisu bili civili nego vojnici, što se po dokumentima moglo ustanoviti. Samo te dvije naznake upućuju na to da se na podatke Veritasa može gledati sa skepsom, i da bi bilo dobro da Veritas sam provjeri svoje izvore, a ako treba može im se pomoći, bilo sa naše strane, bilo preko neke druge organizacije koja bi do tih podataka došla. Dodatni je problem što u popratnim materijalima Veritas ekscesivno koristi frazeologiju tipičnu za srpski nacionalizam. Mi ne mislimo da je način da se s hrvatskim nacionalizmom iziđe na kraj da se preuzme frazeologija srpskog nacionalizma po kojoj se ‘Oluja’ dovodi u vezu s nadvojvodom Francom Ferdinandom i njegovom navodnom akcijom uništavanja Srba u Austrougarskoj, jer je to besmislica’...”

U LAŽI SU KRATKE NOGE

“Ako HHO smatra da pripadnici hrvatske vojske nisu počinili tolike zločine koliko govore vaše brojke, čemu onda sva ta njihova paranoja iz vaših izvještaja?”

... Tačno! Možemo se vratiti na početak priče. Odakle strah od naših lažnih podataka? Odakle strah? Sud i jeste pravo mjesto gdje se utvrđuje vjerodostojnost prikupljenih podataka. HHO je dostavio svoje podatke, Haški sud godinama poziva državu Hrvatsku da dostavi sve informacije o ‘Bljesku’ i ‘Oluji’ i drugim akcijama njihove vojske protiv Srba. Mi smo dostavili svoje podatke... Izvolite! Sud je tu da ocjeni kojima će vjerovati! Ovakva laž sa hrvatske strane više ne može proći, nebitno da li je lansirao Tomac ili HHO. To je nekad moglo, jer im je svjet vjerovao i uzimao podatke zdravo za gotovo. U Hagu i međunarodnoj zajednici veoma dobro znaju ko je Veritas i ko su ljudi iz Veritasa. Ako sam se cjeli rat bavio razmjenama, a te su razmjene uvijek pratili predstavnici Međunarodnog komiteta crvenog krsta, posmatrači Evropske zajednice, UNPROFOR, sve je to odlazilo u svijet kroz razne izvještaje. Ovo što je HHO napisao uvreda je za Haški sud! Haški sud s nama surađuje od novembra 1994. godine. Valjda su se ljudi kroz sve to vrijeme uvjerali kakvi su nam podaci, kako radimo. Kod nas su dolazile ekipe i ekipe istražioca, boravile danima, ulazile u naše arhive i evidencije, razgovarale sa stotinama svjedoka koje smo im obezbjedili. I sada njih na neki način upozoravati na nevjerodostojnost naših podataka je zapravo ružno s njihove strane. Smatram da ljudi iz HHO-a nisu zreli da ocjene šta valja a šta ne valja...”

VERITASOVA PUBLIKACIJA

Publikacija sadrži analizu spiskova nestalih lica na području Hrvatske i bivše RSK i to: Veritasa, Komisije Vlade RH za zatočene i nestale, Komisije Savezne Vlade SRJ za humanitarna pitanja i nestala lica i Međunarodnog komiteta Crvenog krsta.

U prilogu se nalazi Veritasov spisak sa 2.996 nestalih Srba sa područja Hrvatske i bivše RSK u periodu 1990.-1999.

Publikacija se može nabaviti u kancelarijama Veritasa u Beogradu i Banja Luci.

POGINULI I NESTALI

OGLEDI

“Pravi Odgovor”, 20.02.2001.

PRIČA BEZ KRAJA

“...Prema najgrubljim procjenama, u ratnim sukobima u bivšoj Jugoslaviji nestalo je oko 30.000 ljudi. Do preciznijih podataka nemoguće je doći, iz prostog razloga što ih niko ne posjeduje.

Međunarodni komitet Crvenog krsta svoje podatke o nestalim bazira na prijavama porodica, kaže **FRANSOA BLANSI**, koordinator odjeljenja zaštite iz beogradske kancelarije MKCK, napominjući da vlasti država (RH, BiH, SRJ) raspoložu većim brojkama.

Prema podacima MKCK, u BiH je evidentirano oko 20.000, u Hrvatskoj oko 1.000, dok je na području Kosova registrovano 3.600 nestalih osoba.

IVAN GRUJIĆ, predsjednik Ureda za zatočene i nestale Vlade Hrvatske, nakon posljednjeg sastanka Ureda i jugoslavenske Komisije za humanitarna pitanja i nestala lica, održanog novembra prošle godine u Beogradu, iznio je podatak prema kojem je u Hrvatskoj 1.571 osoba zavedena kao nestala. Kakvom se logikom pravljenja spiskova rukovodi Grujićev ured, teško je reći, ali na zvaničnoj listi nestalih u Hrvatskoj nema Srba kojih je, prema podacima Dokumentaciono informativnog centra Veritas 2.996, s tim da taj broj nije konačan.

U Hrvatskoj se, takođe, gubi trag 576 državljana SR Jugoslavije, uglavnom aktivnih vojnika tadašnje JNA, koliko je evidentirala Komisija za humanitarna pitanja i nestala lica.

Ništa manje haotična situacija nije ni u BiH, gdje su sukobi bili najteži. Procjenjuje se da je za vrijeme rata tamo nestalo između 20 i 30 hiljada ljudi, što je i više nego gruba procjena.”

Miodrag Marković

REAGOVANJA

IDENTIFIKACIJE

PROTOKOL BROJ 340

Dana 23.02.2001. godine Štrbac Jeka na protokolu broj 340 identifikovala je svoga supruga **ŠTRBAC Milana SLOBODANA**, rođenog 21.08.1959. godine u Kninu, sa prebivalištem u Kistanjama, koji je prema podacima iz protokola pokopan na mjesnom groblju u Kninu.

NOVI UPISI

GLINICA

U prostorije VERITAS-a u Beogradu dana 12.02.2001. godine pristupio je Ćuruvija Milan sin Đure, izbjeglica iz Vrginmosta koji je prijavio ubistvo šest Srba iz sela Glinice 1992. godine od strane pripadnika muslimanskih formacija, koji se do sada nisu nalazili u evidenciji Veritasa:

1. **ĆURUVIJA Pero ĐURO**, rođen 1936. godine u selu Poljana. Ubijen 27.06.1992. godine. Sahranjen je u porodičnu grobnicu u selu Glinica.

2. **ERGARAC MLADEN**, rođen 1935. iz sela Glinice. Ubijen je 21.09.1992. godine. Sahranjen je na groblju Debela Kosa.

3. **KESIĆ MILOŠ**, rođen 1935. godine. Ubijen je u Glinici 21.09.1992. godine. Sahranjen u selu Vorkapići.

4. **KOVAČEVIĆ Marinko MILAN**, rođen 1935. godine. Ubijen je 21.09.1992. godine. Sahranjen na mjesnom groblju u Debeloj Kosi.

5. **BOGUNOVIĆ DARA**, rođena 1935. godine. Ubijena 20.07.1992. godine. Sahranjena na mjesnom groblju u Glinici.

6. **BOGUNOVIĆ Rade RAJKO**, rođen 1975. godine. Ubijen zajedno sa majkom Darom 20.07.1992. godine. Sahranjen je u porodičnoj grobnici u Glinici.

SLABINJA

Dana 23.02.2001. godine u prostorijama Veritasa u Banja Luci, izbjeglica iz sela Slabinja Mirko Vukmirović prijavio je nestanak dvoje lica srpske nacionalnosti koji do sada nisu prolazili evidenciju Veritasa:

1. **PETROVIĆ Mile PETAR**, rođen 1951. godine u selu Slabinja, opština Kostajnica, koji je nestao u jesen 1994. godine u Zagrebu kada ga je policija odvela iz stana u nepoznatom pravcu;

2. **KOLAR MILKA**, rođena 1936. godine u selu Slabinja, opština Kostajnica, koja je nestala 20./21.07.1991. godine prilikom bježanja pred pripadnicima ZNG-a pri prelasku rijeke Une.

SISAK

Dana 23.02.2001. godine u prostorijama Veritasa u Beogradu, izbjeglica iz Siska Milan Rak prijavio je ubistvo i nestanak dvoje Srba iz Siska 1991. godine koji do sada nisu prolazili evidenciju Veritasa:

1. **ZLOKAPA SIMO**, rođen 1921. godine, po zanimanju penzioner. Nestao u decembru 1991. godine iz kuće u ulici Jože Janjića u mjesnoj zajednici Tomića put;

2. **LOVRIĆ LJUBAN**, rođen 1946. godine u Dvoru, po zanimanju otpravnik vozova u stanici Sisak. Nestao u decembru 1991. godine, a izvađen iz rijeke Save mjesec dana kasnije. Mjesto pokopa posmrtnih ostataka nepoznato.

SAOPŠTENJE

povodom sudskih postupaka protiv Srba za ratne zločine u Hrvatskoj

Na graničnom prelazu u Staroj Gradišci 31. januara ove godine hrvatska policija uhapsila je Srpkinja **JANKOVIĆ NATAŠU** kći Milutina Božića, rođenu 1970. godine u Novoj Gradišci, kada se vraćala autoputem iz Beograda za Banja Luku, inače majku trogodišnjeg djeteta i državljanke RS. Uhapšena je na osnovu potjernice Općinskog suda u Požezi "zbog izbjegavanja krivične odgovornosti zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva počinjenog u službi Okučanske tzv. milicije." Nakon hapšenja privedena je u Okružni zatvor u Požezi, gdje se i sada nalazi.

Nataša je sa porodicom još u avgustu 1991. godine, u strahu od nailazećih ratnih sukoba, napustila Novu Gradišku i Hrvatsku u koju se više nikada nije vraćala, niti je, po tvrdnji njenog oca, bila pripadnik bilo čije vojske.

Nataša je jedno od 4.396 lica srpske nacionalnosti protiv kojih su nadležni organi u RH podnijeli prijave za ratne zločine, od kojih je, prema službenim podacima Državnog odvjetništva iz maja 2000. godine, optuženo 1.349, a osuđeno 554 lica. Nataša je i jedno od 93 lica srpske nacionalnosti koja se trenutno nalaze u hrvatskim zatvorima i koja su optužena ili osuđena za djela ratnog zločina ili u vezi sa ratom.

Visoki hrvatski funkcioneri iz policije i pravosuđa ovih dana najavljuju "detaljno čišćenje" svih ladica u koje je Tuđmanova vlast, radi dodvoravanja međunarodnoj zajednici, "sklonila" velik broj prijave, optužnica i presuda, i svi ti postupci će se nastaviti jer "hrvatski sudovi su sada potpuno samostalni i nepristrasni i prema svim licima će, bez obzira na njihovu državnu, nacionalnu, vojnu i vjersku pripadnost, primjenjivati iste kriterije."

A kako to izgleda u praksi?

Županijski sud u Karlovcu 24. januara ove godine osudio je

Srbina **ĐUKIĆ SPASU** (57) iz Široke Kule, opština Gospić, na pet godina zatvora zbog ratnog zločina nad civilima "zato što je 1991. godine, u vrijeme agresije JNA i drugih paravojskih formacija, napadao na civile hrvatske nacionalnosti u Širkovoj Kuli i Vukavama iz čijih kuća je odvezio za sebe krave, svinje, kokoši i konje", i nakon izrečene presude produžen mu je pritvor.

Isti taj sud je 1992. godine oslobodio od optužbe hrvatskog vojnika Hrastov Mihajila, za masakr 13 rezervista JNA na Koranskom mostu u septembru 1991. godine, zbog navodnog postupanja u nužnoj odbrani. Iako je Vrhovni sud Hrvatske tu presudu ukinuo i vratio na ponovno suđenje još 1994. godine, taj sud i dalje ne zakazuje glavni pretres. Hrastov ni jednog dana nije proveo u pritvoru.

Županijski sud u Rijeci od avgusta prošle godine vodi istragu o likvidaciji oko 130 gospićkih Srba u jesen 1991. godine, i uprkos postojanja neoborivih dokaza da je te likvidacije planirao, naredio i sam u njima učestvovao general Mirko Norac, on je još na slobodi jer je njegovo hapšenje isključivo "političko pitanje".

Pred Okružnim sudom u Zadru počelo je ponovljeno suđenje **GRULOVIĆ SAVI** (63) iz Kistanja zbog krivičnog djela ratnog zločina radi zlostavljanja zarobljenog hrvatskog policajca na aerodromu Zemunik u septembru 1991. godine, za koje djelo je u odsutnosti osuđen na pet godina zatvora. Na stranu to što Grulović ima dokaze da nije bio na aerodromu Zemunik iz prostog razloga što se u to vrijeme još nalazio u Zadru u svojoj kući, koju je uskoro morao napustiti, jer mu je, upravo zbog srpske nacionalnosti, prijetila opasnost po život.

Taj isti sud je prije četiri godine, u nedostatku dokaza, oslobodio od optužbe šesticu hrvatskih vojnika za ubistvo iz koristoljublja 16 srpskih civila iz Gošića i Varivoda po-

činjenih u avgustu i septembru 1995. godine. Tu presudu je Vrhovni sud Hrvatske ukinuo, a ponovljeni postupak se vodi pred Županijskim sudom u Šibeniku, ali pod istom kvalifikacijom djela.

I sad neka neko kaže da hrvatski sudovi nisu samostalni i nepristrasni. I ko može da im prigovori da ne sude na osnovu dokaza i slobodnog sudijskog uvjerenja. Pa nisu sudije krive što sude po svom slobodnom uvjerenju, koje je upravo takvo kako glase pomenute, ali i mnoge nepomenute, presude.

I što hoće ti Srbi?, pitaju iz Ministarstva pravosuđa RH. Zar im nije dovoljno što smo Zakon o općem oprostumu primjenili na 20.616 njihovih sunarodnika? Neko mora i odgovarati. Pa šta je to 4.396 ratnih zločinaca?

Mi krajiški Srbi znamo da je to oko 1% ukupne populacije u bivšoj RSK i oko 60 puta više od broja svih optuženih lica sa prostora prethodne Jugoslavije od strane Haškog suda za ista djela.

I dok glavna tužiteljica Haškog suda **CARLA DEL PONTE**, pod velikom medijskom pažnjom, maše javnim i tajnim optužnicama, pokušavajući privoliti Zagreb i Beograd da joj bar nekog sa tih optužnica, u znak dobre volje, pošalju u Ševeningen, hrvatski pravosudni organi, bez puno buke, svakodnevno hapse, optužuju i osuđuju krajiške Srbe za djela upravo iz nadležnosti toga suda.

Ako već nikoga nije briga za krajiške Srbe, neko bi morao obratiti pažnju na zloupotrebu u primjeni pojma krivičnog djela ratnih zločina od strane hrvatskog pravosuđa. Podvođeci ovakve i ovolik broj slučajeva pod djela ratnih zločina, hrvatsko pravosuđe izlaže ruglu i Ženevske konvencije, iz kojih su opisi tih djela preuzeti, i onoga ko ih je donio. I sve to, naravno, preko leđa krajiških Srba.

Beograd, 02.02.2001.

VERITAS

SUDSKI POSTUPCI

SUDSKI POSTUPCI PROTIV SRBA U REPUBLICI HRVATSKOJ

ŽUPANIJSKI SUD U KARLOVACU

“Večernji list”, 31.01.2001.

OPTUŽENI ZA UBOJSTVO SLUNJSKOG LIJEČNIKA

“Županijsko državno odvjetništvo podiglo je optužnicu pred Županijskim sudom u Karlovcu protiv **ZDRAVKA PAŠIĆA** (37) i **MILANA GRUBJEŠIĆA** (52) zbog ratnog zločina nad liječnikom dr. Dragutinom Krušićem...

Optužnica je podignuta nakon uhićenja Milana Grubješića. On je početkom studenoga prošle godine uhićen u Vojniću u zajedničkoj akciji SZUP-a i Kriminalističke policije. Rođen je u Klokoču gdje je i boravio sve do ‘Oluje’. Tada se priključio poraženim paravojnim snagama i otišao iz Hrvatske...

U Vinkovcima je 1997. tražio osobne dokumente. Vratio se u rodno selo, u kojemu je uglavnom boravio. Jedno vrijeme bio je na Rijeci a onda našao posao u Italiji. Policija je Grubješića uhvatila po povratku iz Italije.

Pašić i Grubješić bili su na popisu više od 40 osoba osuđjenih za ratne zločine protiv civilnog stanovništva na slunjskom području.”

“Glas javnosti”, 08.02.2001.

RATNI ZLOČINAC SVAKI POVRATNIK

“Hrvatska policija uhapsila je u utorak Srbe **DRAGANA JAKOVVIĆA** (41) iz Gline i **RANKA KAJGANIĆA** (41) iz Vrginmosta, potvrdio je u sredu u Banjaluci portparol Misije Ujedinjenih nacija u BiH za regi-

one Banjaluke i Bihaća, Alun Roberts. Dokumentarno-informativni centar ‘Veritas’ je potvrdio hapšenje Jakovovića i Kajganića. Šef kancelarije ‘Veritasa’ u Banjaluci, Milorad Pribićević, rekao je da je Jakovović u odsustvu osuđen na 20 godina zatvora. Županijski sud u Sisku osudio je Jakovovića na dve decenije robije, a suđeno mu je za ratni zločin počinjen prema optužnici, 18. avgusta 1991. godine u selu Maje, kod Gline. Obavešteni smo da je Jakovović išao u Glinu da obiđe svoju kuću - rekao je Pribićević. Pribićević navodi da je Kajganić uhapšen u Tovarniku. On je, prema saznanjima ‘Veritasa’, išao u Vukovar po hrvatski pasoš. Kajganić je sa porodicom, kao izbeglica, živio u Golubincima u Srbiji. Zbog čega je uhapšen, u ‘Veritasu’ u sredu nisu znali.”

Prema podacima kojima raspolaže Veritas Ranko Kajganić poslije provedena dva dana u pritvoru, pušten je 08.02.2001. godine na slobodu.

ŽUPANIJSKI SUD U ZADRU

“Narodni list”, 08.02.2001.

OSLOBOĐEN SAVA GRULOVIĆ

“...**SAVA GRULOVIĆ** je možda i počinio ovaj zločin, ali nakon svih iznesenih dokaza nije sa sigurnošću dokazano da je on djelo za koje ga se tereti počinio. Ako u postupku ne postoje čvrsti dokazi, već samo sumnja, zakonski propisano pravilo je da se ide u korist optuženika, riječi su predsjednika sudskog vijeća Milivoja Lasana kojima je pojasnio nepravo-

moćnu presudu Županijskog suda u Zadru. Tom je presudom Sava Grulović (69) oslobođen optužbi za ratni zločin na štetu hrvatskog policajca Marinka Jermena i pušten iz pritvora. Savi Gruloviću i njegovu sinu **ZVONKU** (35) sudilo se za ovo djelo u odsutnosti 1996. kada je Sava dobio pet, a Zvonko sedam godina zatvora, a tu je presudu potvrdio i Vrhovni sud...”

OPĆINSKI SUD U GLINI

“Večernji list”, 09.02.2001.

OSUĐEN BOGDAN KOTUR

“GLINA - Vijeće Općinskog suda u Glini osudio je **BOGDANA KOTURA** (50) iz Gline na pet godina zatvora.

Općinski državni odvjetnik teretio je Kotura zbog udruživanja radi činjenja kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom. Prema optužnici, u drugoj polovici 1991. i tijekom 1992. u Glini i okolnim mjestima, kao pripadnik organizirane skupine osnovane s ciljem da teroriziranjem pučanstva hrvatske nacionalnosti, pljačkanjem i uništavanjem njihove imovine, djeluje na rušenju legalno izabrane vlasti. Skupina je djelovala u okviru ‘SAO Krajine’, a Kotur je kao njezin pripadnik, u okviru zločinačkog plana zastrašivanja stanovništva, prijetnji ubojstvima i pljačkom, osobno sudjelovao.

U zatvorsku kaznu ubraja se i vrijeme provedeno u pritvoru od 4. srpnja 1996. do 20. siječnja 1998., te od 16. siječnja 2001. do izricanja presude.”

SUDSKI POSTUPCI

SUDSKI POSTUPCI PROTIV SRBA U REPUBLICI HRVATSKOJ

ŽUPANIJSKI SUD U OSIJEKU

“Vjesnik”, 10.02.2001.

UHIĆEN OSUMNJIČEN ZA RATNE ZLOČINE

“Policijska uprava osječko-baranjska priopćila je u petak poslije podne kako su djelatnici belamanastirske 4. policijske postaje prilikom redovne kontrole u Belom Manastiru zatekli **S. B.** (47) za kojim je, kako je provjerom utvrđeno, raspisana tjeratica Županijskog suda u Osijeku zbog osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Odmah nakon provjere on je priveden u osječki Okružni zatvor gdje će biti zadržan do odluke istražnoga suca o tome hoće li ostati u pritvoru ili će, pak, biti pušten da se u daljnjem postupku brani sa slobode. Istražni sudac o tome bi trebao odlučiti početkom idućega tjedna. Neslužbeno doznajemo kako je riječ o **STEVI BORJANIĆU** zvanom Stevica iz Belog Manastira, Baranjcu srpske nacionalnosti koji se nalazi na popisu 121 osumnjičenog za ratni zločin počinjen nad civilnim stanovništvom u vrijeme Domovinskog rata u Baranji. Da podsjetimo, od ukupno 121 osumnjičenog uz Borjanića je proteklih mjeseci privedeno još njih 14 od čega ih je sedam zadržano u pritvoru dok su preostala sedmorica puštena da se brane sa slobode. Ostali osumnjičeni trenutno su nedostupni hrvatskoj policiji jer su, pretpostavlja se prebjegli u SRJ ili neke treće zemlje.”

ŽUPANIJSKI SUD U ŠIBENIKU

“Vjesnik”, 19.02.2001.

TKO JE U KNINSKOJ BOLNICI ZLOSTAVLJAO ZAROBLJENIKE

“**ŽELJKO BJEDOV** (36) iz Kaštel Lukšića u rujnu 1993. godine u odsutnosti je pravomoćno osuđen na kaznu zatvora u trajanju od šest godina, a sudilo mu se zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika. Naime, Srbin Bjedov u vrijeme suđenja nije bio dostupan pravosudnim organima pa je za njim raspisana tjeratica, a sudilo mu se u odsutnosti. Optužnica ga je teretila da je od početka rujna do polovice listopada 1991. godine u Kninu, a tijekom oružanih sukoba između srpskih odmetničkih bandi i oružanih snaga RH, kao pripadnik tzv. Martićeve milicije fantomske tvorevine nazvane ‘SAO Krajina’, obavljao poslove stražara i to u kninskoj tvrđavi i prostorijama stare bolnice...”

Kako je protiv Bjedova, kazuje Žganjer (Županijski državni odvjetnik), određen pritvor i raspisana tjeratica, prilikom povratka u Hrvatsku, a bilo je to 18. prosinca prošle godine, on je uhićen i sproveden u zatvor na izdržavanje kazne. Osuđenik je preko svog branitelja podnio zahtjev za obnovu kaznenog postupka u čemu mu se i udovoljilo kako bi mu se sudilo u njegovu prisustvu i kako bi izravno bio suočen sa oštećenima. Dakle, dopuštena je obnova sudskog postupka i sada se očekuje ponovno suđenje na Županijskom sudu u Šibeniku.

...Inače, postupak koji se 1993. godine vodio protiv Bjedova bio je ustvari proces protiv ukupno pet optuženih oso-

ba. Svi su se oni teretili da su u svojstvu zatvorskih stražara fizički zlostavljali zarobljene pripadnike HV-a. Sudilo se u odsutnosti **PETRU KRIVIĆU**, **NIKŠI BEARA** i **DUŠANU NOVAKOVIĆU**. Krivić i Beara pravomoćno su osuđeni na šest godina zatvorske kazne, a Novaković na 10 godina. Predmet peto-optuženog Nikole Mišina prebačen je u Zadar na tamošnji Županijski sud.”

ŽUPANIJSKI SUD BJELOVARU

“Vjesnik“, 20.02.2001.

ZA RATNI ZLOČIN 20 GODINA ZATVORA

“Sudsko vijeće je donijelo presudu u kojoj 70 godišnjeg Vladu Saviću proglašava krivim i osuđuje ga na maksimalnu kaznu zatvoru od 20 godina, te sudske troškove od ukupno 3461,20 kuna. U obrazloženju presude stoji da je optuženik kriv što je od srpnja do prosinca 1991. godine u selima na sjevernim obroncima Papuka, posebno Humu, Bokanima, Čeralijama i Voćinu kao pripadnik srpskih paravojnih postrojbi odreda Papuk i odreda Zvečevo zajedno sa ostalih 40-tak optuženika nastojao stvoriti etnički čisto srpski državni prostor u funkciji velikosrpske ideje stvaranja tzv. ‘velike Srbije’. Prema presudi kriv je i za svakodnevna privođenja, zatvaranja, batinjanja i odvođenja civila, nanošenje lakih i teških tjelesnih ozlijeđa, te ranjavanje i ubijanje hladnim i vatrenim oružjem za što nije bilo nikakvog vojnog opravdanja, a bilo je u suprotnosti s odredbama Konvencija o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata iz čl. 3. Ženevske konvencije.”

SUDSKI POSTUPCI

SUDSKI POSTUPCI PROTIV SRBA U REPUBLICI HRVATSKOJ

ŽUPANIJSKI SUD U KARLOVCU

“Večernji list”, 20.02.2001.

MILAN STRUNJAŠ OPTUŽEN ZA RATNI ZLOČIN PROTIV HRVATSKOG CIVILNOG STANOVNIŠTVA

“**MILAN STRUNJAŠ** (65) iz Veljuna optužen je za ratni zločin protiv civilnog stanovništva. Terete ga da je od rujna do 15. prosinca 1991. kao zapovjednik Teritorijalne obrane Veljuna, za okupacijske operacije općine Slunj, zapovijedao postrojbom koja je prije ulaska u sela Hrvatski Blagaj, Donja i Gornja Glina, Pavlovac, Donji i Gornji Nikšić, Cerovac, Cvitović, te Gornji i Donji Kremen, pucala po civilnim ciljevima iako u njima nije bilo vojske. Time je stanovništvo natjerano u bijeg. Nakon zauzimanja tih sela naredio je i odobrio da se razaraju zgrade i pljačka imovina. Projektili su tako u studenome 1991. u Donjoj Glini ubili Zorku Cindrić, u Gornjoj Glini Milu Jurčević, Janka Begović i Mandu Begović, a u prosincu u Cvitoviću Franju Raužana. Navedena je postrojba od listopada do prosinca u spomenutim selima spalila i razrušila 149 kuća i pet gospodarstava, te crkve Sv. Duha u Hrvatskom Blagaju, Sv. Mihovila u Nikšiću, Sv. Nikole u Cvitoviću, te kapelicu Sv. Ane u Pavlovcu. Strunjaš je prije dva mjeseca uhićen u Slunju, kad je iz Srbije došao po osobne isprave i od tada je u pritvoru. Prije je bio ravnatelj osnovne škole u Veljunu.”

ŽUPANIJSKI SUD U GOSPIĆU

“Večernji list”, 21.02.2001.

OPROST ZA 82 SRBINA NE OBUHVAĆA RATNI ZLOČIN

“Od listopada 1996. godine, kad je donesen Zakon o općem oprost, koji je abolicirao sudionike oružane pobune protiv Republike Hrvatske, do lipnja 1998. godine hrvatski su sudovi primjenom tog

zakona abolicirali 18.314 osoba. Nakon toga evidencije su nešto neurednije, ali se procjenjuje da je dosad ukupno abolicirano 20.767 osoba. Ipak, koincidencija, iza koje neki vide čak i zavjeru kojom se željelo doliti ulje na vatru prosvjeda, da je baš uoči naloga za uhićenje generala Norca abolicirano osamdeset dvoje osumnjičenih Srba s područja Ličkog Osika, izazvala je veliku buku. Osamdeset dvoje aboliciranih izazvalo je tako puno više komentara nego tisuće aboliciranih u vrijeme HDZ-ove vlasti.

- Rekao je Pavo Rukavina, Županijski državni odvjetnik u Gospiću.”

ŽUPANIJSKI SUD U BJELOVARU

“Večernji list”, 22.02.2001.

PRIVEDEN OPTUŽENIK ZA RATNI ZLOČIN

“Prekjučer je u bjelovarski Okružni zatvor priveden **DRAGUTIN ŠEKULJICA** (70) iz Balinaca, optužen za ratni zločin. Optužnica ga tereti da je kao pripadnik srpskih paravojnih postrojbi 4. rujna 1991. sudjelovao u napadu na sela u okolici Slatine. Granatirana su sela Četekovac, Čojlug i Balinci, a usmrćena su 22 civila. Nakon što su se predali i bili razoružani, ubijeni su i dvojica branitelja sela. Optužnica za ove zločine podnijeta je protiv velikog broja osoba, od kojih ih je nekoliko s prezimenom Šekuljica, pa će Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru slušajući iskaze svjedoka utvrditi je li i koliki je udio Dragutina Šekuljice u počinjenim zločinima.”

ŽUPANIJSKI SUD U POŽEGI

“Vjesnik”, 24.02.2001.

OSUMNJIČENI ZA RATNI ZLOČIN UHIĆEN NA GRANIČNOM PRIJELAZU

“Prema informacijama iz PU Brodsko - posavske, djelatnici po-

granične policije na međunarodnom malograničnom prijelazu Stara Gradiška uhitili su u četvrtak u 14.50 sati **JOVANA R.** (53) iz Pakraca, osumnjičenog za ratni zločin protiv civilnog pučanstva, a za kojim je požeški Županijski sud raspisao potragu.

... Po uhićenju Jovan R. priveden je u četvrtak u 17.30 sati u požeški Okružni zatvor.”

Prema saznanjima Veritasa radi se o Srbinu JOVANU MILANA RADOŠEVIĆ, rođenom 10.10.1948. godine u Ivanjskom Bok, opština Sisak, koji je do 1990. godine radio kao milicioner u Pakracu.

“Blic”, 23.02.2001.

IZ SAOPŠTENJA SAVEZNE VLADE

“Vlada je kritikovala međunarodne misije na Kosovu zbog toga što ‘OVK’ nije demilitarizovana, kao i zbog toga što se ‘regrutuju i naoružavaju nove terorističke grupe’. ‘Nije obezbeđena sigurnost ni osnovna ljudska prava građana, pre svega Srba i drugih nealbana. Ne sprovodi se obećana ekonomska i socijalna obnova’, navodi se u saopštenju. Vlada je izrazila zabrinutost zbog novih hapšenja Srba u Hrvatskoj, naročito onih ‘koji se tamo privremeno ili trajno vraćaju’. ‘O tim slučajevima se govori u Izveštaju sa sastanka eksperatskih grupa Komisije Savezne vlade za humanitarna pitanja i nestala lica i Ureda Vlade Hrvatske za zatočene i nestale, koji je Savezna vlada usvojila’, navodi se u saopštenju. Vlada je zadužila nadležna ministarstva da tim povodom zvanično reaguju kod hrvatske vlade, da reafirmišu pitanje oslobađanja Srba iz hrvatskih zatvora i da o svemu obaveste međunarodne humanitarne organizacije.”

SUDSKI POSTUPCI

SUDSKI POSTUPCI PROTIV HRVATA U REPUBLICI HRVATSKOJ

VRHOVNI SUD RH

“Vjesnik”, 06.02.2001.

PONAVLJA SE SUĐENJE PETORICI ZA PAKRAČKU POLJANU

“Vrhovni sud Republike Hrvatske prihvatio je žalbu Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu, ukinuo oslobađajući dio presude Županijskog suda u Zagrebu u slučaju tzv. Pakračke poljane i vratio predmet na ponovno suđenje prvostupanjskom sudu. Ponovo će se tako suditi optuženima za ubojstvo Aleksandra Antića, **MUNIBU SULJIĆU, IGORU MIKOLI I SINIŠI RIMCU. IGORU MIKOLI, MIROSLAVU BAJRAMOVIĆU I BRANKU ŠARIĆU** bit će održano novo suđenje za optužbu koja ih tereti da su protupravno lišili slobode Miloša Ivoševića, Radu Pajića i Marka Grujića. U središtu pažnje opet će biti slučaj Pakračke poljane, započet još prije gotovo devet godina kaznenom prijavom u proljeće 1992. godine. Presudom, objavljenom 31. svibnja 1999. godine, Suljić, Rimac i Mikola oslobođeni su optužbe za ubojstva Saše Antića, inače pripadnika iste jedinice, a sudac Ratko Šćekić u usmenu je obrazloženju tada bio rekao kako su iskazi svjedoka Peleša i Velađića bili proturječni te da nema dokaza kako je ubojstvo učinjeno na način opisan u optužnici, i da nije ustanovljeno da je ubijen Aleksandar Antić. Nije ustanovljeno vrijeme smrti, ni leš nije pronađen. Vrhovni sud prihvatio je prijedloge Ivana Plevka, zamjenika županijskog državnog odvjetnika, i u novom postupku trebao bi biti ustanovljen identitet žrtve, ponovljen dokazni postupak. Ustanovljeno je bilo, naime, da je riječ o osobi po imenu Saša, no ne i prezime, a nije bio prihvaćen prijedlog da

svjedoci žrtvu identificiraju uz pomoć fotografija. Oslobođanje Mikole, Bajramovića i Šarića optužbe da su protupravno lišili slobode Miloša Ivoševića i njegove radnike na gradilištu bilo je rezultat zaključka suda da nije ustanovljeno ni tko ni kamo je odveo tu trojicu. Ivošević je 28 dana poslije umro pod nepoznatim okolnostima. Vrhovni sud povećao je i kazne za djela za koja je sud neke optuženike proglasio krivima. Miroslavu Bajramoviću, osuđenom za iznudu na godinu i osam mjeseci zatvora (a odmah je bio pušten jer je kaznu izdržao u pritvoru) Vrhovni je sud kaznu povećao na tri godine zatvora. Branku Šariću za protupravno lišavanje slobode kazna je povećana s jedne godine na godinu i šest mjeseci.”

ŽUPANIJSKI SUD U RIJECI

“HRT”, 08.02.2001.

UHIĆEN MILAN ČANIĆ

“...**MILAN ČANIĆ**, na kojega je također proširena istraga u slučaju Gospićana, jučer je, nakon uhićenja u Gospiću, sproveden u Rijeku te je u svojem iskazu opovrgnuo sve optužbe za koje ga se okrivljuje vezano uz događaje na Lipovoj Glavici, u Pazarištu i Karlobagu, u kojima su navodno 1991. godine pogubljeni građani srpske nacionalnosti.”

ŽUPANIJSKI SUD U RIJECI

“Vjesnik”, 21.02.2001.

GOSPIĆKA SKUPINA: MARTIN MARKOVIĆ PUŠTEN IZ PRITVORA

“Trećeokrivljenom članu ‘gospićke skupine’ **MARTINU MARKOVIĆU IFANU** u utorak je

ukinut pritvor i pušten je da se brani sa slobode. To rješenje je na prijedlog branitelja donio zamjenik Županijskog državnog odvjetnika u Rijeci Doris Hrast. Marković je osumnjičen za sudjelovanje u događajima u Pazarištima, odnosno za osiguranje navodne likvidacije građana srpske nacionalnosti. Njegov branitelj Velimir Došen tvrdi da su dokazi pokazali da Ifan nije sudjelovao ni u jednoj radnji koja je predmet inkriminacije te vjeruje da neće biti obuhvaćen optužnicom kao ni ostala njegova dva branjenika Joso Miletić i Ivica Jovanović, pušteni iz pritvora 17. studenoga prošle godine. U pritvoru ostaju Tihomir Orešković, Ivan Rožić, Stjepan Grandić i Milan Čanić.”

“Reuters”, 23.02.2001.

MIRKO NORAC PRIVEDEN U SUD

“**MIRKO NORAC**, bivši hrvatski general osumnjičen za ratne zločine predao se prekjuče hrvatskim vlastima, a juče je priveden oko 14 časova, u istražni centar Županijskog suda u Rijeci.

Mirka Norca, osumnjičenog za ratne zločine nad Srbima na području Gospića 1991. godine su pred istražnog sudiju riječkog Županijskog suda, priveli pripadnici MUP-a Hrvatske.

Norac je nakon predaje dobio garancije hrvatskog premijera Ivice Račana da neće biti izručen Haškom sudu.

Za Mirkom Norcem je nedavno raspisana potjernica i određen mu je pritvor.

Norac, koga mnogi Hrvati smatraju nacionalnim herojem odbacio je sve optužbe, a ukoliko bude osuđen mogao bi da provede 20 godina u zatvoru.”

SUDSKI POSTUPCI PRED HAŠKIM SUDOM

“Blic”, 13.02.2001.

POČELO SASLUŠANJE SRPSKIH ŽRTAVA ZLOČINA - STIGLI HAŠKI ISTRAŽITELJI

“Predsednik Dokumentaciono-informacionog centra ‘Veritas’ **SAVO ŠTRBAC** izjavio je juče da su dvojica istražitelja Haškog tribunala u Beogradu počeli sa ispitivanjem svedoka ratnih zločina Hrvatske vojske 1991-1995. Štrbac je rekao agenciji Srna da će do 19. februara biti ispitano deset svedoka koje je obezbedio ‘Veritas’. Prema njegovim rečima, ispitivanje jednog svedoka trajeće jedan do dva dana na mestima gde oni odrede.

Štrbac je podsetio da su predmet interesovanja haških istražitelja akcije Hrvatske vojske od Gospića preko Medačkog džepa do ‘Oluje’, u kojima su stradali srpski civili. Štrbac je takođe podsetio da se radi o posebnim svedocima i da je tajnost svedoka i njihovih iskaza zagarantovana.”

“Politika”, 16.02.2001.

POČINJE ISTRAGA O KRIVIČNIM DELIMA PROTIV ČOVJEČNOSTI

“Na jučerašnjoj sednici Savezna vlada donela je odluku da ‘pristupi saradnji sa Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju.’

U zaključcima, koje je vlada izglasala, doneta je odluka da Savezno ministarstvo pravde formira radnu grupu za pripremu posebnog zakona kojim bi se uskladilo važeće jugoslovensko zakonodavstvo i omogućila saradnja SR Jugoslavije sa sudom u Hagu...

U zaključcima, koji imaju obavezujuću formu za sve naše državne organe i institucije, vlada insistira da sud u Hagu svestrano, potpuno, efikasno i sa punom pažnjom istraži sve zločine koji su izvršeni u operacijama hrvatskih oružanih snaga ‘Oluja’ i ‘Bljesak’ i u toku egzodusa nekoliko stotina hiljada hrvatskih državljana srpske nacionalnosti iz Krajine.

Posebnu podršku Vlada SR Jugoslavije daje inicijativi Tužilaštva Haškog suda, upućenoj Savetu bezbednosti, da proširi svoju nadležnost i na ratne zločine etničkog čišćenja izvršene posle dolaska Kfora na Kosovo i Metohiju prema srpskom i drugom civilnom stanovništvu od pripadnika Oslobođilačke vojske Kosova.”

“Večernji list”, 21.02.2001.

PRVI MUSLIMANI OSUĐENI U HAGU

“Prizivni suci UN-ova Suda za ratne zločine na prostoru bivše Jugoslavije (ICTY) potvrdili su jučer presude po većini točaka optužnice dvojici Muslimana i jednom Hrvat u zločine počinjene nad Srbima u bosanskom logoru Čelebićima. Bosanski Hrvat zapovjednik logora **ZDRAVKO MUCIĆ** i Muslimani **ESAD LANDŽO** i **HAZIM DELIĆ** osuđeni su na sedam, 15 i 20 godina zbog ubojstva i mučenja srpskih civila 1992. godine u Čelebićima kraj Konjica. Prizivni je sud potvrdio i oslobođenje od optužbe **ZENJILA DELALIĆA**, muslimanskog zapovjednika tijekom rata u BiH. Slučaj Čelebići bio je jedan od najzamršenijih: prvi se bavio pitanjem zapovjedne

odgovornosti, u njemu je prvi put bilo više branjenika, a prvi je put donesena i presuda za silovanje kao čina mučenja. Landžo i Delić jedini su Muslimani koje je ICTY dosad osudio.”

“Vjesnik”, 23.02.2001.

HAŠKI SUD OSUDIO TROJICU BOSANSKIH SRBA ZBOG SILOVANJA U FOČI

“Haški sud u četvrtak je osudio trojicu zapovjednika snaga bosanskih Srba na kazne zatvora od 12 do 28 godina zbog silovanja, zatačenja i mučenja Muslimanki u 1992. godini na području Foče.

DRAGOLJUB KUNARAC (40) osuđen je na 28 godina zatvora, **RADOMIR KOVAČ** (39) na 20 godina, a **ZORAN VUKOVIĆ** (39) na 12 godina zatvora.”

“Politika”, 24.02.2001.

IVANOV: ZATVORITI HAŠKI TRIBUNAL

“Ruski ministar spoljnih poslova **IGOR IVANOV** rekao je da Haški tribunal treba da se zatvori u cilju uspostavljanja stabilnosti na Balkanu.

Ivanov je u intervjuu za ‘Interfaks’, rekao da više nema potrebe za Međunarodnim tribunalom u Hagu za ratne zločine počinjene u sukobima na području bivše Jugoslavije.

On je rekao da sadašnje delovanje tribunala može jedino da vodi stvaranju nepoverenja i mešanju u rešavanje problema u regionu.”

KRAJINA U KNJIGAMA

OSVRT NA KNJIGU "KNIN JE PAO U BEOGRADU", autora Milisava Sekulića

Kao Krajišnik i sudionik minolog rata na području Hrvatske, mislio sam da znam mnogo o onome što se dešavalo u Krajini od '90-95 godine. Čitajući ovu Sekulićevu knjigu, shvatio sam da ima mnogo događaja iz toga perioda za koje nisam uopšte ili sam o njima tek ponešto znao, a o nekim imao sasvim drugačija saznanja i mišljenja.

Dakle, čitajući ovu knjigu, ponovo prolazim tih pet ratnih godina. Ređaju se poznati događaji: Miljevački plato, Ravni Kotari, Medački džep, Bljesak, Oluja. Sada je to nešto drugačiji doživljaj od onoga kako ga ja pamtim. Ova knjiga na te događaje gleda, uglavnom, sa vojnog aspekta kroz vojne dokumente i izjave svjedoka i to opet vojnih lica, uglavnom starijina. I upravo u tome je snaga i vrijednost ove knjige. I bilo ko i bilo kada se bude bavio Krajinom i Krajišnicima, ova knjiga će biti dragocjeni izvor informacija, a samim tim i nezaobilazna literatura.

U ovoj knjizi je opisana cijela paleta ličnosti koja su obilježila pet godina postojanja RSK, i onih iz Krajine i onih van Krajine. Mnoge od njih sam i lično poznao, sa mnogima od njih i sarađivao, a sa nekim od njih se i danas susrećem. I dobro je što je autor pobrojao te ljude i njihove funkcije i položaje i što je citirao i mnoge dokumente koje su ti ljudi u svoje ime ili u ime svojih jedinica, organa i institucija donosili i potpisivali. I to je sa dokumentarističkog aspekta velika vrijednost ove knjige.

Ali autor o većini tih ličnosti iznosi svoje vrijednosne sudove, kako o njihovoj stručnosti tako i o njihovim karakternim osobinama. Sa mnogim njegovim sudovima lično se ne slažem, a vjerovatno će tako biti i sa drugim čitaocima ove knjige, posebno onima koji su, kao i ja, te ljude poznavali i sa njima sarađivali.

Posebno je pitanje da li pojedinac, s moralnog aspekta bez obzira na njegove stručne kvalifikacije, uopšte smije javno iznositi vrijednosne sudove o drugima, tim više što su u pitanju veoma važni događaji sa izuzetno teškim i tragičnim posljedicama, u kojima je i sam autor participirao.

Kada se pročita ova knjiga, dobija se opšti utisak da u Krajini nije ništa bilo potaman, ni u vojsci, ni u civilnoj vlasti, pa ni kod naroda. A ja opet mislim, da nije bilo sve tako crno. Bilo je puno i dobrih vojnika i starijina, bilo

je dosta časnih ljudi u civilnim strukturama vlasti na svim nivoima.

Moram priznati da sam se čitajući ovu knjigu, posebno neka poglavlja, preispitivao šta sam ja sve te godine radio u Krajini. Zašto sam uopšte ostao sa takvim narodom i takvom vojskom. I nakon preispitivanja samoga sebe, ipak sam zaključio da bih, da se nekako možemo vratiti na početak, isto uradio, a to znači da bih ostao uz svoj narod, kakav je takav je, te da se nemam zbog čega stiditi. Vjerujem da tako misli i velika većina mojih sunarodnika.

Imam osjećaj da je i autor, bar u nekim dijelovima svoje knjige, i sam podlegao jednom negativističkom imidžu o Srbima, kojeg je stvarala i stvorila moćna medijska mašinerija "novog svjetskog poretka" o "Srbima kao lošim momcima".

Kada je negdje u toku 1994. godine u Knin dolazio Kofi Anan, današnji sekretar UN-a, a u to vrijeme vrlo visoko pozicioniran u hijerarhiji UN-a, svoj nastupni govor počeo je otprilike ovako: "Idući u Knin, očekivao sam da će me duž puta kojim se budem kretao dočekati ljudi na stablima, sa zakravljenim očima i sa noževima u ustima i da će skakati na moj automobil. Moram priznati da nikoga nisam vidio na stablima, da nikoga nisam vidio ni sa nožem u ustima, a ono što sam vidio malo vojnika duž puta, bili su potpuno normalni i na moje vozilo nisu ni obraćali pažnju."

Iako je gospodin Anan ovo izgovorio u šali, ipak dokazuje kakvu je predodžbu imao o Srbima.

Taj negativni imidž Srbe i dalje prati. Bojim se da ova knjiga neće doprinjeti da se taj i takav imidž o Srbima bar malo popravi.

U poglavlju pod nazivom "Žrtve su bile uzaludne" autor iznosi statističke podatke o poginulim, nestalim, zarobljenim i ranjenim vojnim obveznicima na području Hrvatske i Krajine, sa detaljnom analizom po starosti, spolu, načinu pogibije, te vremenu nestanka ili ranjavanja. Pošto se i sam bavim ovom problematikom imao sam priliku da neke od dokumenata na koje se poziva autor i sam vidim i analiziram. Malo serioznija analiza tih dokumenata pokazuje drugačije stanje. Prava slika se dobije tek ispisivanjem imena, što predstavlja jedan dugotrajan i mukotrpan posao. No, autor je očito koristio dostupne podatke pa mu se u tom dijelu ne može ništa ozbiljnije i zamjeriti. Naprotiv zahvalan sam mu što su i ti podaci ugledali svjetlost dana. Međutim, lično mu zamjeram na ocjenama i konstatacijama u vezi

brige o porodicama poginulih i nestalih, ranjenih i zarobljenih, posebno u onom dijelu u kojem tvrdi da je ta briga u RSK bila "ispod časti naroda i vojske". Ta konstatacija jednostavno nije tačna. Od samih početaka ratnih sukoba i pri vojnim jedinicama i civilnim institucijama u RSK djelovale su komisije za razmjene zarobljenika i predaju posmrtnih ostataka poginulih, koje su, po ocjenama i mnogih međunarodnih posmatrača, radile veoma uspješno. Sve porodice poginulih i nestalih kao i ranjenici ostvarili su prava na određena primanja i novčana i materijalna, nekad veća nekad manja, što je zavisilo od ukupnog stanja u državi, posebno od ekonomske situacije.

I poslije pada RSK i egzodusa Krajišnika, sve porodice poginulih i nestalih pripadnika SVK mogli su, po propisanoj proceduri, ostvariti, a velika većina je i ostvarila, pravo na jednokratne novčane pomoći i na porodične invalidnine koje se isplaćuju iz Saveznog budžeta SRJ, slična je situacija i na području RS.

Pojedinačnih problema svakako da ima, ali to su ipak iznimke od pravila.

Sudbinu Krajine autor prati uglavnom sa vojnog aspekta i kroz odnose SVK sa režimom u Beogradu i na Palama. Zbivanja na međunarodnom planu, koja su ipak bila presudna za sudbinu Krajine, prati tek uzgred ili se na njih uopšte ne osvrće.

Da li je Knin pao u Beogradu, kako kaže autor, ili u Kninu kako kaže gospodin Pekić u svojoj recenziji?

Knin je, po mom mišljenju, pao, i u Kninu i u Beogradu i na Palama, ali isto tako i u Nju Jorku, Briselu, Hagu i Vatikanu. Mi smo bili samo pijuni u igri moćnih vođa "novog svjetskog poretka". RSK nije nikome trebala, osim nama Krajišnicima, a mi smo bili mali i nejak i da je sačuvamo i da ostanemo i opstanemo na našim vjekovnim prostorima.

U svakom slučaju ova knjiga je veliki izazov učesnicima u zbivanjima u RSK, posebno onima koji su prozvani imenom i prezimenom, da se i sami oglase, a to znači da je prethodno i pročitaju. Nadam se da će učiniti i jedno i drugo. Ne bih volio da ova knjiga ostane jedino svjedočenje o Krajini i Krajišnicima.

Savo Štrbac

(sa promocije knjige "Knin je pao u Beogradu" održane u Beogradu 08.02.2001.)